

EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI A VIII-A
Anul școlar 2019 – 2020

Probă scrisă
Limba și literatura maghiară maternă

Test 20

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I

45 puncte

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget, válaszolj a hozzá kapcsolódó kérdésekre, oldd meg a feladatokat!

Fehéren sütött a nap.

Mint amikor éjjel fényképeznek és villanóport gyűjtanak, úgy izzott a balatoni fürdőhely a verőfényben. A meszelt kunyhók, a kukoricagórék, a homok keretében minden fehérnek látszott. Még az ég is. Az akácfák poros lombja pedig olyan fehér volt, akár az írópapír.

Fél háromra járt.

Suhajda ezen a napon korán ébredt. Lejött a tornác lépcsőjéről, a nyaraló udvarában levő parasztkertbe.

– Hová? – kérdezte Suhajdáné, amint a törökszegfűk között horgolt.

– Fürödni – ásított Suhajda, kezében egy meggyszín fürdőnadrággal.

– Ugyan, vidd el őt is – kérlelte az asszony.

– Nem.

– Miért?

– Mert rossz – felelte Suhajda. – Mert haszontalan – felelte, és szünetet tartott. – Nem tanul.

– Dehogynem – tiltakozott felesége, vállát vonogatva. – Egész délelőtt tanult.

A konyha előtt a lócán fölneszelt egy tizenegy éves fiú. Térdén összecukott könyvet tartott: a latin nyelvtant. Vékonyka gyermek volt, haja rövidre nyírva nullás géppel. Piros tornaing rajta, vászonnadrág, lábán bőrsaru. Pislogott az apja meg az anyja felé.

– Hát – szólt hozzá Suhajda nyersen, fölvetve szigorú fejét –, mi az: dicsérni fognak engem?

– Lauderentur – rebegte a gyermek, gondolkozás nélkül, de előbb fölkel, mint az iskolában.

– Lauderentur – bólogatott csúfondárosan Suhajda –, lauderentur. Szóval a pótvizsgán is meg fogsz bukni.

– Tudja – mentegette az anyja –, tudja, de összezavarodik. Fél tőled.

– Én kiveszem őt az iskolából – biztatgatta magát Suhajda –, bizony úristen kiveszem.

Lakatosinasnak adom, bognárnak – maga se tudta, hogy indulatában mért épp ezt az iparágat választotta, amelyre egyébként sohase gondolt.

– Gyere ide, Jancsikám – szólt az anyja. – Ugye tanulsz majd, Jancsikám?

– Sírba visz ez a taknyos – vágott közbe Suhajda, mert a méreg fűszer volt neki, paprika –, sírba visz – ismételte, s élvezte, hogy a harag kitágította az ereit, jótékonyan elűzte délutáni unalmát.

– Tanulok – hebegte a fiú, hangtalanul.

Védelmet keresve megalázott semmisségében, az anyjára pillantott.

Az apját szinte nem is látta. Csak érezte. Mindenütt, mindenkor, gyűlöletesen.

– Ne tanulj – legyintett Suhajda. – Sohase tanulj. Fölösleges.

– De tanul – szólt az anya, s a gyermek fejét hóna alá öelve simogatta. – Te pedig megbocsátasz neki. Jancsika – mondta váratlanul, minden átmenet nélkül –, hozd szépen a nadrágodat. Apa majd elvisz fürödni.

Jancsi nem értette, hogy mi történt, hogy mit jelent anyjának a közbelépése, mellyel a régóta húzódó pörpatvart önkényesen, csodálatos gyorsasággal intézte. De azért fölrohant a tornácra. Onnan egy sötét kis szobába ért. Keresgélte a fiókokban a meggyszín fürdőnadrágot. Az egészen olyan volt, mint az apjéé, csak kisebb. Suhajdáné varrta mind a kettőt.

(Kosztolányi Dezső: Fürdés. Részlet)

1. Mutasd be a beszédhelyzetet! 5 pont
2. Jellemezd a Jancsi és a szülei közti viszonyt! 5 pont
3. Mikor és hol játszódnak az események? Mutasd be a helyszínt, jelöld meg az időpontot! 5 pont
4. Írj ki a fenti szövegből két összetett, két képzett és egy ragos szót! 5 pont
5. Állapítsd meg a következő igealakok módját és idejét!
lejött, meg fogsz bukni, vidd el 6 pont
6. Igazold mondatalkotással a *megy* és *meggy* hasonló hangalakú szavak közötti jelentéskülönbséget! 4 pont
7. Írd meg 10–15 mondatban Jancsi monológját, miközben keresi a fürdőnadrágját, és világossá vált számára, hogy az apja elviszi fürödni! 15 pont

SUBIECTUL al II-lea

45 puncte

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget, válaszolj a hozzá kapcsolódó kérdésekre oldd meg a feladatokat!

A Balaton és vidéke

A Balaton és környéke Magyarország legnépszerűbb üdülőhelye, amely vonzó úticél a hazai és külföldi turisták számára egyaránt. Nem véletlenül van így, hiszen vízparti kikapcsolódás, történelmi emlékek, különleges természeti értékek, remek kirándulási lehetőségek várják a látogatókat a „magyar tengernél”. Az alábbiakban megpróbáljuk összefoglalni, hogy miért is érdemes felkeresni ezt a régiót, de mindenekelőtt néhány érdekes információ, adat olvasható a tóval kapcsolatban.

A közel 10–12 ezer éves Balaton Magyarország és egyben Közép-Európa legnagyobb tava. A tó úgy keletkezett, hogy kb. 30–35 ezer évvel ezelőtt a Föld kőzetburkában található kisebb kőzetlemezek elmozdulásának következtében a térségben süllyedékek, medencék jöttek létre, melyeket ellepett a víz. Legnagyobb táplálója a Zala folyó.[...]

A Balaton már a XVIII. századtól kezdve a hazai társasági élet egyik központja. A szélesebb rétegeket érintő fürdőzés a XIX. sz. második felében indult meg, de nagy népszerűsége az első világháborút követően tett szert, amikor a trianoni békeszerződés következtében elveszített tengeri és hegyvidéki üdülőhelyek vendégkörét kárpótolta. Az 1950–1970-es évek bezártságában az egyik legkedveltebb hazai üdülőterületté vált. A tó a fürdőzésen túl halállományának köszönhetően a horgászni vágyók számára is vonzó helyszín.[...]

A balatoni régió a fürdésnél és a horgászásnál sokkal többet kínál az idelátogató vendégek számára. A vidék az ősidők óta folyamatosan lakott, s ezért szinte minden történelmi korból található itt emlékek. Várak, várromok, középkori templomromok, csodálatos kastélyok őrzik múltunkat. A környék a tihanyi bencés apátságtól, a nagyvázsonyi Kinizsi-váron át, a Keszthelyen található Festetics-kastélyig sok műemléket, látnivalót kínál. Emellett figyelmet érdemelnek az épségben fennmaradt balatoni tájházak is. Az oszlopokkal

és íves tornácokkal díszített népi lakóházak, a füstökonyhás parasztházak az itt élő egyszerű, vidéki emberek életébe engednek bepillantást.

A balatoni konyha évszázadok alatt kialakult étkezési szokásokat őriz. A tó közelségének köszönhetően a vidéken gyakran kerül hal az asztalra. A leghíresebb és egyben a legízletesebb halfaj a balatoni fogassüllő, melyet leggyakrabban lisztben, paprikában megfogatva, forró zsírban hirtelen kisütve tálalnak. de érdemes megkóstolni a balatoni halászlét, a vörösboros birkapörköltet, és a hévízi húsos batyut is! Szomjunkt a Kékkút határában csordogáló friss kékkúti ásványvízzel olthatjuk, de a vidék hangulatához, ízvilágához, kultúrájához elengedhetetlenül hozzátartoznak a finom borok is.

A Balatonon évről évre egyre több fesztivál, rendezvény gondoskodik a kellemes időtöltésről. Szüreti fesztiválok, borhetek, borünnepek várják a borkedvelőket és a mulatozni vágyókat. Nevezetes esemény a minden év július utolsó szombatján megrendezésre kerülő balatonfüredi Anna-bál. Remek programok várják a Balaton vendégeit nyáron a Művészetek Völgye néven ismert kulturális fesztiválon. A környékbeli lovardák és lovastanyák csikós-, vagy huszárbemutatóval szórakoztatják az érdeklődőket. Nagy népszerűségnek örvendenek vitorlás- és Balaton-átúszó versenyek is.

(<https://www.balatonguest.hu/balaton>)

1. Hogyan nevezi meg a szöveg első bekezdése a Balatont? 5 pont
2. Foglald össze egy mondatban, miről szól a szöveg! 5 pont
3. Hogyan keletkezett Magyarország legnagyobb tava? 5 pont
4. Miért nőtt meg a Balaton népszerűsége az első világháború után? 5 pont
5. Sorolj fel legalább 5 olyan, történelmi korokból ránk maradt épületet, amit megnézhetünk a Balaton környékén! 5 pont
6. Milyen ételekkel és italokkal szolgál a balatoni konyha? Sorolj fel legalább ötöt! 5 pont
7. Hogyan készül a balatoni fogassüllő? 5 pont
8. Melyek igazak és melyek hamisak a következő megállapítások közül? Jelöld őket!
 - a. A tó a fürdőzésen túl halállományának köszönhetően a horgászni vágyók számára is vonzó helyszín.
 - b. Nevezetes esemény a minden év június utolsó szombatján megrendezésre kerülő balatonfüredi Anna-bál.
 - c. Szüreti fesztiválokkal, csikós-, vagy huszárbemutatóval is szórakoztatják az érdeklődőket.
 - d. Nagy népszerűségnek örvendenek vitorlás- és Balaton-átúszó versenyek is.
 - e. A közel 10–12 ezer éves Balaton Magyarország és egyben Európa legnagyobb tava.5 pont
9. Szívesen nyaralnál a Balatonnál? Indokold állításod! 5 pont